

Soča

Izhaja vsak petek o poldne in veljá s prilogom „Primorec“ in „Gospodarski List“ vred po posti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	gld. 4-40,
Poletna	" 2-20,
Cetrt leta	" 1-10.

Za tuge dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Dalacevem in drugim manj premožnim novim narocnikom narocno znamo, ako se oglašé pri upravnitvam.

„Primorec“ izhaja vsakih 14-dnij ob enem z ravnimi (na par) „Socimi“ številkami.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kedje je v petek praznik, izdejo listi že v četrtek.

UTOK proti razširjenju italijskih ljudskih šol V GORICI.

Citateljem našim je znano, da mestni zastop goriški je sklenil razširiti nekatere dosedanje italijske ljudske šole ter ustavoviti novo deklisko šolo v južnem delu mesta. Ker pa dosedanji razredi popolnoma zadoščajo potrebam italijskega prebivalstva, kajti treba je le z zakonitimi sredstvi siliti otroke v šolo, kjer imajo dosti prostora, zato se je 22 davkoplăcevalec uveljavil s šolskim bremenom ter poslalo na deželni šolski svet sledči utok:

Veleslavni c. k. deželni šolski svet!

Veleslavemu c. k. deželnemu šolskemu svetu je uradno znano, da obiskovanje ljudske šole ni nikjer na Goriškem tako slabo, kot v glavnem mestu goriškem.

Celj v hribovitem šolskem okraju tolminskem, kjer pride na 106.518:37 hektarov 6435 šolski dolžnosti podvrženih otrok, kjer je bilo 1892. leta 994 otrok nad eno uro oddaljenih od bližnje šole, kjer je bilo 117 otrok brez šole, ker so bili šolski prostori prenapoljeni, hidilo je 78% šolski dolžnosti podvrženih otrok redno v šolo in le 105 otrok je ostalo brez postavnega razloga brez šolskega pouka.

Mestna občina goriška šteje pa skoro na kupu 3264 šolski dolžnosti podvrženih otrok, katerih nikdo nima čez eno uro hoje do bližnje šole in katerih nikdo ni v bližini take šole, ki bi radi premajhnih prostorov ne mogla sprejeti več učencev. Vkljub temu je obiskovalo v Gorici leta 1892. le 2244 ali 68% šolski dolžnosti podvrženih otrok ljudske šole, med tem ko 887 jih je bilo brez vsakterega pouka. Opomnit je treba, da v središču mestne občine je šolsko obiskovanje najslabše, med tem ko je ob periferiji, n. pr. v davčni občini Staragora, ki je za-se šolski kraj, precej redno.

Uzroke te prikazni je treba iskati pri tisti oblasti, ki ima izvrševati šolsko postavo. Veleslavni deželni šolski svet se iz uradnih podatkov lahko prepriča, da šolski okraj mesta goriškega ni plačeval do zadnjih let pri ogromnem številu otrok, ki so ostali neopravičeno brez šolskega pouka, nikaniki kaznili radi šolskih zamud, in se le zadnja leta pospel se je do vsote 5 do 7 gld. skupne kazni na leto, kar priča, da mestna občina postopa s potrebnim strogostjo in z opominjanjem nasproti roditeljem, ki se ne zmenijo za šolsko postavo ali ki je morda niti ne poznajo.

Da je krivda slabega obiskovanja ljudske šole na strani organov, katerim je skrbeti za redno njih obiskovanje, razvidno je tudi iz tega, da je mestna občina glede na prebivalce, ki govore na magistratu navadni jezik prav dobro preskribljena s šolami in s šolskimi močmi, tako da v namenu, da bi obiskovalo šolo v si otroci, ki govorijo pri županstvu navadni jezik, ni treba niti enega razreda, niti ene učne moči več od sedanjih, ampak le strogo izvrševanje postave radi obiskovanja šole.

Deska 5razrednica v prehodu Edlingovem ima 6 učnih močij in 262 šolskih otrok; dekliska 6razrednica v ulici Sv. Ivana ima 10 učnih močij in 375 šolskih otrok; mešana 2razrednica v St. Ruku ima 2 učnih moči in 80 šolskih otrok; deska 4razrednica pod Kapelo ima 4 učne moči in 160 šolskih otrok;

Vse šole v mestu imajo skupaj

22 učnih močij in 877 šolskih otrok, tako da na vsako učno moč pride **ne celo 40 otrok**.

Sedanji šolski razredi in šolske moči zadostujejo popolnoma, da sprejmejo in po- učujejo ne samo tiste otroke, ki šolo obiskujejo, ampak še vse one otroke magistratove govorce, ki šole ne obiskujejo, ker postavno se šteje do 80 otrok na razred ali eno učiteljsko moč. Tega pravila držal se je tudi veleslavni c. k. deželni šolski svet pri razsodilu neke šolske zadavev prav za mesto goriško v odloku z dne 28. februarja 1893, št. 119.

Da se torej v Gorici udeležijo vsi šolski dolžnosti podvrženi otroci magistratove

SOČA

(Izdaja za deželo.)

govorce dobre šolskega pouka, treba je le, da ima mestna šolska oblast natančen zapisnik vseh v šolski dobi stojecih otrok ter da strogo zahteva in na to pazi, da pošiljajo roditelji svoje otroke redno v ljudsko šolo. V ta namen ni treba niti enega razreda več od sedanjih.

Drugade je stvar za tiste otroke, ki ne govorijo jezika na magistratu navadnega, ki pa imajo brezpogojno pravico do ljudskega šolskega pouka, kakor drugi. Za te ni storilo mesto — izvzemši davčno občino Starogorico — še čisto nič; za te bo treba še vse storiti, kar postava zahteva.

Ali glej čudo! Tej dolžnosti, ki je v postavi utemeljena, kateri se mestna občina na dolgo ne bo mogla ustanoviti, katere izpolnitve bo zahtevala gotovih denarnih žrtev, se je mestna šolska oblast odločeno uprla z utokom, sprejetim v starasinstveni seji dne 28. marca t. l., v katerem mestni zastop razklađa, da je mestna občina goriška na robu gmotnega propada in da ne more sprejeti bremena za nove šole, ki nikakor ne morejo polniti praznih mestnih blagajnic.

Od 28. marca 1893., ko je mestno starasinstvo sklenilo utok do visokega c. k. ministerstva zoper odlok veleslavni c. k. deželni šolski svetu, s katerim se mu je načala izvršitev dolžnosti, jasno izreče v državnih in deželnih postavah*, ni preteklo 3 meseca časa, in za sprejme isto mestno starasinstvo na predlog istega poročevalca, ne da bi se bila stvar pretresala v šolskem in finančnem odseku, in ne da bi bila postavljena na dnevnui red, proti ugovoru nekaterih svetovalcev, potem nujnosti predlog za nekatere nove razrede in novo šolo, ki po postavi niso potrebeni, in o katerih velja starasinstveni rek z dne 28. marca, che non valgono a colmare le casse vuote, — che non sono il mezzo più efficace a sollevare questa povera città dalla sua prostrazione finanziaria.

Ko je mestno starasinstvo 22. junija t. l. sklepalo, da naj se pomnoži 5 razredna deška šola v prehodu Edling za en razred, 2razredna mešana šola v St. Ruku za en razred in naj se ustanovi nova dekliska šola v južnem delu mesta, ter naj se omenjep 3 novi razredi odprejo že s početkom šolskega leta 1893/94, gotovo ni imelo pr d očmi svojega utoka z dne 28. marca t. l., v katerem pravi: „Questo povero comune è già arrivato al limite estremo della sua potenza finanziaria. Negli due ultimi decenni ricorse per aiutarsi al denaro altri in difetto di proprie risorse, ma al presente trovasi oppresso d'un debito pubblico di florini 1,070,000 congiunto col tributo annuo di florini 60.178 per interessi ed amortimento col prospettiva di nuove operazioni di credito allo scopo di procurarsi i mezzi indispensabili per provvedimenti irrecusabili e di urgencia.“

Med tem ko mestno starasinstvo priznava, da za **nujne** in **neizogibke** potrebe bo moralno denar na posodo vzeti, ker trpijo njegove blagajnice sušo, kakor kronberški vodovod, naklada nam **davkoplăcevalec** brojena za šole, ki vsled postave z dne 6. maja 1870. in z dne 14. maja 1869. niso potrebine.

Podpisani davkoplăcevalci mestne občine goriške prosimo: 1.) naj veleslavni c. k. deželni šolski svet ne potrdi skl-pa mestnega starasinstva goriškega z dne 22. junija t. l. s, katerim naj bi se razširila 5-razredna deška šola v prehodu Edlingovem za 1 razred in 2-razredna mešana šola v St. Ruku za 1 razred ter ustanovila se nova dekliska šola v južnem delu mesta in otvorili se 3 novi razredi teh šol s početkom šolskega leta 1893/94 in naj ukaže, da poskrbi najprej za **potrebne** šole, in potem še le sme izdajati denar za **nepotrebne**, ako so davkoplăcevalci s tem zadovljni proti čemur pa podpisani odločno ugovarjam;

2.) naj veleslavni c. k. deželni šolski svet ukaže mestni šolski oblasti, da bo strogo in natančno izvrševala postavo radi obiskovanja ljudskej šole, da ne bodo ostali mestni otroci brez šolskega pouka, ka-

* Namreč ustanovitev slovenske šole. Opredel.

kor do zdaj ter zaostajali za svojimi sestniki na deželi.

V Gorici, na god sv. Cirila in Metoda, 5. julija 1893.

Sledči podpisi.

Ta utok sta podpisala na prvem mestu visokorodni gospod grof Coronini in naš urednik in poleg njiju še 20 davkoplăcevalcev v goriškem mestu. Upamo, da višja šolska oblast spožna neopravičenost novih šol s katerimi hočemo naši skrbni mestni očetje po nepotrebnem obremeniti davkoplăcevalce.

Boj za narodno enakopravnost

Konec preteklega decembra smo po- vedali, da je naš urednik podal na visoko c. k. pravosodno ministerstvo pritožbo proti postopanju c. k. višjega deželnega sodišča v Trstu, ki je dve njegovi slovenski algori rešilo v italijskem jeziku. Pritožba je bila poslana v priporočenem pisusu naravnost na ministra Schönborna; da jo je sam mogel dobro razumeti, dodal je kot priloga tudi nemški prevod (kar drugade dolje tako pritožbe posamežni poročevalci, ki za uradno rabo le glavne misli zapisujejo v nemškem jeziku).

Ta pritožba je pomagala, da tudi višje deželno sodišče bo zanaprej reševalo uloge v tistem jeziku, v katerem so bile podane. Pritožba se je glasila:

Visoko c. k. ministerstvo!

V pokneženi grofovini goriško-gradiščanski živi po zadnjem ljudskem štetju 145.000 Slovencov in le 75.000 Italijanov in Furlanov. Toda vkljub temu vladajo pri naših sodiščih skoro brez izjeme take razmere, da se z italijskimi strankami uraduje dosledno italijski, s slovenskimi pa nemški ali italijski. Mej tem, ko se italijski jezik takó daleč spôstuje, da velja celo kot notranji poslovni jezik, prezira se slovenska dvretetjinska večina takó žaljivo, da se slovenske uloge rešujejo nemški ali laški, da se s slovenskimi strankami pišejo nemški ali laški zapisniki. Takó je v obči.

Najponižujejo podpisemu uredniku se je po neupogljivih in z marsikacioni neprjetnostimi zvezanim zahtevanjih sicer posrečilo, da sme zapisnike sam narekovati, kar je po kazensko pravdnem redu že samo na sebi umevno; dalje, da na slovenske uloge dobiva tudi slovenske rešitve in razsodbe. Dosledno s tem je tudi dosegel, da se vrše čisto slovenske obravnave pri c. k. okrožnem sodišču v Gorici. — Že več takih slučajev je dokazalo, kakó lahko je mogoče tudi pri sedanjem osebju izvrševati načelo narodne enakopravnosti proti dvretetjinski slovenski večini.

Toda c. k. višje deželno sodišče v Trstu je drugačenega mnenja; ono misli, da se mu ni treba ozirati na dvretetjinsko večino na Goriškem, katere jezik žaljivo prezira. O resnici teh besed podajam visokemu c. k. pravosodnemu ministerstvu dva deklica, kakor je to želel sam pravosodni minister ekscelecnia grof Schönborn z izjavo v državnem zboru:

1.) „Nova Soča“ št. 38. z dne 16. sept. 1892. je bila zaplenjena zaradi nekega ponatisa iz ljubljanskega „Slovenca“. Ker svojim očem nisem mogel verjeti, kakó je mogoče v Gorici zapleniti list zaradi nedolžnega sestavka, vrhu tega še ponatisnega iz drugega nezaplenjenega lista, podal sem ugovor, vsled katerega se je vršila dne 19. oktobra 1892. čisto slovenska obravnava.

Ker je bila zaplenba potrijena, nazuanil sem vsklic proti tej razsodbi. Na to sem dobil priloženo 1. italijsko razsodbo c. k. višjega deželnega sodišča v Trstu. Zaplenba je bila potrijena s slovensko razsodbo, na katero je sledil slovenski utok in na to slovenska razprava: *zakaj dela c. k. višje deželno sodišče izjamo in mi pošte laško razsodbo?* S kakimi postavljimi pridpsi more opravičiti svoje postopanje, in to na oblastni, ki je v civilnih rečeh semterje vendarle drugačnega mnenja?

Tu ni ugovora, da je c. k. višje deželno sodišče razsodilo na podlagi seveda v laščini pisanega poročila okrožnega sodišča,

in „poslanice“ plačajo se za širistopno petit-vrstno:

8 kr. če se tiskajo 1krat,

7 "

6 "

Večkrat — črke po prosti: Posamežne bakarihah v Ni 8 kr.

Za večje se v točici po

Dopisi pošiljajo naj se uredujštu, naročina in reklamacije pr. upravnitvam „Soča“. Neplačarih pismen uredujštu ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnitvo je v Mar. zimjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

ker je moja pritožba proti slovenski pisanji razsodbi edino veljavna podlaga za razsodbo c. k. višjega deželnega sodišča.

2.) Dne 15. oktobra 1892. sem podal na višje deželno sodišče slovenski utok proti obtožnici prof. Fr. Babesch. Toda na svoj slovenski ugovor sem dobil priloženo 2/1. aško razsodbo.

Niže podpisani se čutim žaljenega s takim ravnanjem v svojih državljanah pravicah in pravih.

Visoko c. k. pravosodno ministerstvo naj bi blagovolilo ponudit veleslavno c. k. višje deželno sodišče v Trstu o ustanem čl. 19. ter zapovedati, da mora vse uloge reševati v tistem deželnem jeziku, v katerem so bile podane.

Pod 3/ prilagam doslovni nemški prevod te slike pritožbe.

V Gorici 20. decembra 1892.

Andrej Gabršček

Prve dni tega meseca dobili smo na gornjo pritožbo sledečo rešitev:

N. 742 pres.

Vrača se gosp. pritožitelju Andreju Gabrščeku ob enem s prilogami vased odloku Predsedništva c. k. Nadsodišča v Trstu z dne 17. junija t. l. št. 2318 pres. z opazko, da pravosodnemu ministerstvu glasom odloka z dne 10. junija 1893. št. 9234. se ni videlo z ozirom na to, kar je že Predsedništvo Nadsodišča storilo, še na dalje kaj ukreniti v zadevi konkretnih noter naznanih slučajev izdružna italijska razsodba v dveh kazenskih pravdah, ki ste so obnavljale v slovenskem jeziku.

Od Predsedništva c. k. okrožne sodiščne

V Gorici, 1. julija 1893.

C. k. dvorni svetovalec

Sbisá.

Ker je torej med tem časom že višje deželno sodišče samo popravilo svoj pogrešek, zato ministerstvo ni uvidele potrebe, storiti kakake korake tudi od svoje strani. — Mi smo zadovoljni s tem uspehom. Želimo le, da bi višje deželno sodišče ostalo dosledno pri svojem sklepu, ki je povsem zakonit in pravičen, da ne bo treba Slovencem nikoli več delati sitnosti s takimi pritožbami ne njemu in ne ministerstvu.

Kdor bi pa utegnil dobiti nemške ali laške

slanca dr. A. Gregorčiča — po eden zastopnik slovenskega in italijanskega podpornega društva, ker nimamo obrtnih zadrg. „Slovensko bralno in podporno društvo“ je poslalo g. Blaža Biteznika, kamnoseka v Vrtni ulici. Ker pa več glav več vše, sklicalo je društvo v nedeljo popoldne javni shod v čitalnično dvoranu, da bi razni obrtniki povedali svoje mnenje o stavljeneh uprašanjih.

Shod se je vrnil od 2. do 5^{1/2}. popoldne; predsedoval je dr. Ant. Gregorčič; zapisoval urednik A. Gabršček; kot vladni komisar došel je gosp. baron Winkler ml.

Predsednik je razložil tamen in pomen tega shoda ter potem prešel k posamičnim uprašanjim, o katerih so se unele včasih prav živahne razprave. Nimamo dosti prostora, da bi mogli ponatisniti celotna uprašanja in podati razprave, ki so se vrstile o njih; zato naj podamo le glavne misli o posamičnih točkah.

Upršanje 1. — Dokaz sposobnosti naj se razširi tak, da bo pomôcnik izprašan, predno postane mojster. — Obrtniki Kopač in Howanski iz Gorice ter Gomšček iz Solkana so se pritoževali proti nerdenosti, da učenci pogosto menjajo gospodarje in da še predno so izučeni, začnejo obrti na svojo roko; takó dobivamo „majstre skaze“, ki delajo škodo pravim mojstrom. Dovoljenje dobijo, da le plačajo davek. Zato bi bilo potrebno, da bi učenci morali prestati kako skušajo, predno postanejo pomôčniki in ti zopet neko skušajo, predno bi mogli postati mojstri. (Tako so odgovarjali tudi že obrtniki iz drugih dežel.)

Upr. 2. — Ti izpiti naj bi bili v tem, da pomôčnik izdelja „majstersko delo“. — (Drugi odposlanci so zahtevali tudi dokaz znanja, kako je ravnat s surovimi pridelki in pa trgovsko preračunjenje.)

Upr. 3. — Tudi tovarnarji morajo dokazati sposobnost za rokodelske obrte.

Upr. 4. — Dokaz sposobnosti naj se zahteva tudi od takih, ki začnó kako kupijo z obrtnimi izdelki.

Upr. 5. — Tak dokaz sposobnosti naj bi obsegal natančno poznanje izdelkov in snovi, iz katerih so narejeni. — (Odposlanci iz drugih dežel so zahtevali, da taki ljudje morajo izkazati, da so se praktično izučili trgovstva in da so dokončali trgovsko šolo.)

Upr. 6. — Pri nas nimamo zadrg. Ako bi jih imeli, naj bi jih obrtna oblast le popršala za mnenje, predno bi komu podelila kak rokodelski ali pridržani obrt, toda nu bi se ji trebalo držati zadružinega mnenja. (Shod je imel v mislih naše krajevne razmere, kjer bi utegnile zadruge iz narodnostnih ozrov ovirati napredek obrtniške pri drugoj narodnosti.)

Upr. 7. — Kedar nastane dvom o obsegu kake obrti (t. j. do kje sega n. pr. pekarstvo in kje začenja že sladičarstvo), v tem naj bi se obrtna oblast držala mnenja zadruge. (Tako so odgovarjali tudi odposlanci drugih dežel.) — Naš shod se je pa že izrekel za to: Dobro bi bilo, da bi se zakonitom potom in za vsako deželo posebe dočelo področje vsake obrti. To naj stori vrla sporazumno z zadrugami.

Upr. 8. — Obrtnik, ki potrebuje v svoji obrtniji tudi izdelke drugih obrtv (n. pr. pivovarničar sodove), mora jih dati v delo samostalnim obrtnikom dotedne vrste. (Tako so se izrekli tudi drugi odposlanci.)

Upr. 9. — Trgovci z obrtnimi izdelki ne smejo jemati naročil „po meri“ (da bi n. pr. trgovec z dogotovljeno obleko ali s čevljem itd. sam jemal mero odjemnikom in potem dal naročilo izvršiti pri kakem obrtniku), ako niso sami mojstri v tistej obrti. (Tako so izrekli tudi drugi.)

Upr. 10. — V velikih mestih naj se trgovina z obrtnimi izdelki le omeji na dolocene vrste blaga; v manjših krajih pa ni zahtevati take omejitve.

Upr. 11. — Pri trgovinah z obrtnimi ali rokodelskimi izdelki moralno bi biti na vsakem kosu razvidno, od kod da je, kdo ga je izdelal. Sicer pa naj bi bilo doveljeno le obrtnikom samim, da prodajajo svoje izdelke. Ako pa ta pravica ne ostane izključno obrtnikom samim, potem naj bo trgovina z obrtnimi izdelki svobodna in ne pridržana posebnemu dovoljenju, kar bi utegnilo biti le obrtnikom v škodo.

Upr. 12. — Prodajanje tujih obrtnih izdelkov od hiše do hiše ne sme biti dovoljeno.

Upr. 13. — Obrtna podjetja naj bi smela imeti le po eno podružnico za prodajanje svojih izdelkov.

Upr. 14. — Pri nas delajo delavci večinoma na pogodbah; od narejenega kosa dobé dogovorjeno plačilo, čim več naredé, več zaslužijo. Zato gospodarji nimajo nikake oblasti do takih delavcev. Dinarjev pa ne smejo rabiti mesto pravih pomôčnikov.

Upr. 15. — Sedanje določbe o delavskem času zadoščajo.

Upr. 16. — Delavske knjižice so potrebne, kajti vsak gospodar mora vedeti, koga sprejme v hišo in v delo.

Upr. 17. — Priporoča se, paziti na ženske in otroke, ki naj zlasti po noči ne delajo. — Pri nas ni obrtnih podjetij s tovarniško vrsto.

Upr. 18. — §. 94. obrtnega reda o porabi mladostnih delavcev med 12. in 14. letom se pri nas povsem prezira. Trgovski pomôčniki so preveč upreženi; morali bi

imeti več prostega časa. — Bilo bi dobro, ko bi se za vse trgovske pomožne osebe določilo najdaljše delavske dobe.

Upr. 19. — Z dosedanjimi določbami se ne doseže emota o spolnevanju učencev pogodbe, o obrtni izobražbi učencev itd., marveč pri nas bo treba o tem oziru še vse storiti.

Upr. 20. — Med trgovcem in učencem naj bi se sklenile take pogodbe, kakoršo so v navadi pri obrtnikih.

Upr. 21. — Pri nas ni zadrag, torej ne vemo, kaj bi bilo v tem slučaju najbolje storiti.

Upr. 22. — Volitev zadružnega predsednika smela bi vlad razveljaviti le tedaj, ake se pokaže, da dotočnik ne sme ne voliti ne voljen biti (n. pr. radi konkursa ali kakega hudodelstva.)

Upr. 23. — Kaj bi bilo bolje, p. vedó zastopniki iz dežel, kjer zadruge že z uspehom poslujejo.

Upr. 24. — Zadruga ne bi smela imeti pravice do pritožbe proti vsem odločbam obrtnega oblastva. Pri nas bi zadruge ugovarjale in delale sitnosti velikokrat iz narodnostnih uzrokov in bi, že drugega ne, vsaj zavlačevala otvorjenje neljubega jina obrtnega podjetja. Pravico do pritožbe treba modro omejiti.

Upr. 25. — Zavarovanje proti nezgodam naj se ne raztegne tudi na male obrtnike, ker njih združje ni v takih nevarnostih kakor pri velikih podjetjih.

Upr. 26. — Za naše razmere zadoščajo sedanje botniške blagajnice. — Mojstri naj bodo prosti, kakor doslej.

Upr. 27. — Take obrte pon.čnik (Sitzgesellen), ki delajo v svojih stanovanjih, treba je odpraviti.

Upr. 28. — Sedanje določbe o nedeljskem počitku bi zadoščale, aki bi ne bilo — izjem. V mestih naj bi bilo ob nedeljah zabranjeno vsako delo in kupecija; pri zadnjih bi morala biti izjema za dežel, kjer hodijo ljudje ob nedeljah kupovat potrebno blago za ves teden.

Upr. 29. — Ker pri nas ni zadrag, ne vemo tudi nič reči o obrtnih svetih.

Upr. 30. — Enako ne vemo soditi o tem, ali naj bi pravice sedanjih trgovinskih in obrtniških zbornic prešle na zadružne zvezze ali obrtne svete, ki naj bi se osnovale. Pač pa vemo, da po sedanjem volilnem redu za našo trg. in obrt. zbornico se godi krivica veliki večini trgovcev in obrtnikov, ker nimajo volilne pravice, dasi plačujejo (najmanjšo) crarno pridobitino. Kdor plačuje le 2 gld. 10 kr. (brez priklad), ta nima volilne pravice, — a takih je na javeč. Takó n. pr. obrtniki, ki nimajo volilne pravice, plačujejo veliko več crarne pridobitine nego oni, ki volijo v 3. obrtinem razredu 6 zastopnikov. Ker so torej itak trije razredi, volili naj bi v 3. razredu tudi vsi tak i obrtniki, ki doslej nisoše imeli volilne pravice.

S tem je shod povedal svoje mnenje o vseh uprašanjih, na kar je predsednik posvetovanje zključil.

DOPISI

V Gorici, 20. julija. — „Slovenec“ je priobčil v št. 152. z dne 6. t. m. dopis:

„Iz tabora krščanske ljubezni“, v kateri je izil ves svoj žolč neki dopisnik, ki si niti ni upal podpisati svojega preč. imena. Pač pa si je dovolil okititi svoj dopis z imeni nekaterih gospodov, katere pozivlje, da izpričajo trditve njegove. Protatiskemu počenjanju sva poslala visokocenjeni gospod Simon Gregorčič in podpisani vredništvu „Slovenca“ naslednji popravek:

Popisani prosijo slavno uredništvo, da primese gledé na dopis z dne 6. t. m. v 152. št. „Iz tabora krščanskogljubezni“ v zmislu §. 19. tisk. zak. naslednji popravek:

Ni res, da bi mogli podpisani izpričati trditve dopisalčeve.

V Gorici, 12. julija 1893.

Simon Gregorčič s. r., Miroslav Premrou s. r.

Toda resnicoljubni „Slovenec“ ni prisnel popravka. Tudi na poslano mu dopisnico s plačanim odgovorom z dne 16. t. m. do danes še niso odgovorili.

Ravnjanu „Slovenca“ menda ni treba komentara.

V Gorici, 20. julija 1893.

Miroslav Premrou.

Dostavek uredništva. — Ta

godek uprav drastični označuje „Slovenec“ časnikarsko poštenje. Naš urednik je tako poštenje poznal že prej, zato je posial svoj popravek skozi roke ljubljanskega odvetnika, ki bi takoj prišel Andreju Kalanu s tožbo na vrat, aki bi se branil sprejeti poslan popravek. (Mogli bi tudi subjektivno postopati proti njemu, kar se nam je svetovalo; toda pravdati se za zdaj ne maramo.)

Pošiljalca gori ponatisnjene popravke pa sta preveč zaupala „Slovenecu“ resnicoljubju in sta poslala popravek v navadnem pismu, katero je pobožni „Slovenec“ vrgel lep pod klop — in tudi na ponovno neprisporočeno pismo s plačanim odgovorom ni dal odgovora. Seveda: Nihče ne more dokazati, da je uredništvo res prejelo popravek.

To je dokaz, kako težko je pobijati laži „Slovenčevih“ dopisnikov, ki imajo vsak hip prost besedo, napadanim osebam pa se delajo vse mogoče ovire, da niti potom zakona ne morejo odbiti neosnovanih napadov. Ali je to pošteno? — Mi nismo odklonili še nikoli nobenega popravka, dasi niso bili pisani v zmislu zakona; celo način nasprotnikom smo dovolili prostor za zagovor. — Naslednje komentarje prepustimo čitateljem.

S Krasa, 9. julija. — Že zopet korak na polju prometa! Mnogim Kraševcem je gotovo znana strma, nepravilna, mučna in na vse strani vijoca se skladna pot meje Dutovljami in Komonom.

Kdor se je peljal po njej ali hodil, izvestno jo ima še v živem spominu. Nedostatkom te poti se je v zadnjem času odpomoglo. G. R. Mahorčič iz Sežane, deželniposlanec in predsednik sežanskega cestnega odbora, lotil se je na spodbudo in prošnjo Dutovljancev in Kranjčanov urejevanja in razširjenja omenjene ceste ter nam z bliškovalno hitrostjo v teku jednega meseca nopravil nov kos poti meje Dutovljami in Krajnovo vasjo v dolgosti čez 600 metrov.

Sedanja nova pot, katera se boste v jeseni na ta način nadaljevala do komenske meje — ni le samo krajska nego stare, amper bolj ravna, Sirsa in pelje po zavetju, tako da se ni batil po zimi ledu in zimovju, kakor se je na starci često godilo.

Dne 5. julija v god slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda se je ta nova pot odprla in izročila javnemu prometu. Najprije se je po njej peljal g. predsednik K. Mahorčič, mej pokanjem topicev. Koncem razpotja cakali so ga župan datovljanski, podžupan skopski g. Zlobec in občinski odbornik g. Stok. Sedaj se je tudi v imenu občine kaj lastavo zahvalil gospodu predsedniku za napravo te prepotrebne poti ter ga prosil, naj le tako nadaljuje, kakor je začel in sedanji in bodoči rodovi mi ostanejo gotovo hvalezni, na kar mu je hčerka zahvaljevatelja izročila krasen svež šopek.

— d.

Iz Ljubljane, 18. julija (Sokolstvo in še nekaj). — **Narodni dom.** — **Freibrat.** — Danes pomudim se najdalje pri Sokolstvu. Ako zadezen koga v živo, oprosti naj se mi. Pregovor „resnica oči kolje“, naj se pa, prosim, pusti v miru. Mlačnost moramo šibati, upravičeno moramo grajati, kar je graje vrednega, posebno pa one grehe, ki se storje na menoma.

Dnevi I. slov. kat. shoda so nam še živo v spominu. Takrat pozdravljalo je mnogo zastav z naprednih hiš brate iz zeleni Štirske in solnčne Goriške; napredna Ljubljana bila je dalje vsa slovensko razsvetljena pri papeževi slavnosti. Upršamo pa Vas, nasprotina slovenska gospoda, kakor ste se odzvali Vi dne 8. in 9. julija? „Slovenec“ se sicer opravlja proti „Eminosti“, češ, da so nekateri odlični pristaši njegove stranke okrasili z zastavami svoje domovine, pa — brez zamere, gospoda, ako smo takó hudočini in ako rečemo, da so Vas dotičniki pri demonstraciji pustili na — cedilu. Pred škofijo, tudi na hiši, kjer se urejuje „Slovenec“, pa je bila jako začilna praznотa. „Slovenčeva“ takтика ni bila prava in ne posebno častna slovenskega dnevnika, akopram se slavnostni odbor radi brižnih skupšenj ni zadostno oziral namj.

Dokazali ste, da nekateri meji Vami, ki imajo žalibog pri Vas glavno besedo, niso prijatelji odločnega narodnega ustava, ker bratijo se z življi, ki so našim težnjam vsekdar odločno nasprotni. Nô, pa saj se celo v tem slučaju niste izneverili slavnim, znamenim svetim zaveznikom, tem, (Vam menda ne?) leži „Sokol“ že davno v želodcu. Kam pa pridemo, ako se bomo klanjali vskemu mogotcu, ako nam glava zleže do pripogibajočih se kolén, — ponosao glavo po koncu, takó imponujemo!

Ne tirajte národa do nekdanjega spačja — v omotici je že! Nihče nas ne bo jemal národu vere, povdarijamo jo in bemo jo nevstršno vsekdar, — ktor drugače misli ni resen človek, ni za nas. Zahlevamo pa od Vas, da ne zmanjšujete in ne hladite narodnega ponosa, narodne zavesti. Mi kranjski Slovenci, baš mi v središču maramo biti polni iskrenega navdušenja za vzvrseno našo stvar, — saj kakor bi zemlja ne mogla obstati brez notranjega ognja, takó tuč naše periferije pogotin oholo tujstvo, aki se dobé od nas zadostnega krepila, zato vspodbude.

Gospod urednik! Čuden je naš domači preč. Neki nadarjen in prebrisan derviš izrek je ob svojem času: „Ni ga, ki bi moral morati!“ (Lessing: „Nathan der Weise.“) A premeteni ta svečenik fantastičnih svojih nazorov si gotovo ni niti domišljal, da pride čas, ke bodo ljudje moralni morati.

Ta čas je tu. Dandanes se marsikje m o r a m o r a t i in marsikje slovenski duhovnik je žrtev tega moranja. Upam, da se razumem.

Sreč me bolí, ko tó pišem in veleva mi zaupati Vam nedavne svoje sanje. . . Pred mesecem je bilo. Nedelja je bila — gospodov dan. Sprehjam se po šetališčih. Ob stari lipi sloni siv mož — slepec; proti ubirajo mu strune na citral. Melodija mi je znana. Ustavim se. I ljudstvo se vstavlja. Ozrem se. Vidim znane obrazne. Obrazo ko-

rije slovenskih, ali saj obraze onih, ki hočejo biti korifeje — a niso! Burno donestrune. Starec počne peti. Krepkin glasom pel je meni neznanu pesem — slovensko. Ne spominjam se besedil, le zadnje so mi ostale v spominu:

„Vi vidite, todá ni videti Vam mar,
Jaz slepec sem — pa vidim vse!“
Strastno je ubiral strune. . . .

Vzbudim se! Sanje so bile! Zunaj je gromelo in dež je bil.

Hotel sem si tolmačiti sanje, a ni mi bilo moč. „Jaz slepec sem, a vidim vse!“ doni mi še zdaj po ušesih. Čudno! Bog dal, da bi oni, ki tudi v i d i o, bolje rešili svojo nálogo in da

národ potrebuje, da se prav in trajno o zavé. „Zatrli niste spéčih, ne poste nas bedéch!“ Dovč.

(Kakor vidite, smo veliko črtali. Mlada kriči, ki se nam godé na vseh straneh, in ko spoznavate, kaj bi Slovenci lahko dosegli, ako bi bili složni in ako bi vsakdo vršil svojo narodno dolžnost. Toda prav radi tega, da bi se „nasprotja blažila“, ne smemo z vso resnico brezobzirno na dan; imejmo potrpljenje, dokler ni sile, t. j. dokler ne vidimo, da tako potrpljenje je škodljivo splošnemu blagru. V ostalem smo mnogo črtali tudi zaradi nedostajanja prostora. — Drugega dopisa nismo priobčili; detičniki niso vredni, da bi toliko prostora traktirali zaradi njih. Sicer pa hvala lepa za zanimanje, katero obračate na to stran. Da ste zdravi, Uredni.)

Od Drave na Štajerskem, 16. julija. — Da imamo Slovenci povsed nasprotnike, to je že stara reč, gotova, kakor amen pri očenašu. Da pa vkljub vsemu temu nesprotju vsekako še napredujemo, tu v manjši, tam v večji meri — kdo more to zanikati? Saj nazadovati sedaj, ko poznamo svoj smoter, bil bi pač največji, dà, poglaviti greh, neodpustljiv od strani naših potorcev.

Toda, ko bi bil ta napredek tudi resničen in splošen! Stanovitnosti in vstrajnosti pogrešamo navadno največ pri Slovencih in če se k temu pridruži se mehkužna malomarnost, ali kaka druga pleksenska izlega, pa padajo naše trdnjave druga za drugo. Za to treba res vsem pravim prijateljem Slovencev prosliti Bogá, da bi nam dodelil duha kreposti in stanovitnosti v dobrem.

Rekel sem, da padajo naše trdnjave. Danes pokažem samo na jedno, pomenljivejšo toliko bolj radi tega, ker se nahaja že na desnem dravskem obrežju. Občina in vas Vuhreje se sicer ne odlikuje s čembolji v slovenskej zgodovini, pa bila je vendar rojstni kraj pisatelja Verbana-Zadravskega, založnika in izdajatelja almanaha „Lade“. Občinska uprava te občine je prista zadnji čas radi umazanih uzkrov in čudovitih pojmov v nemščarski rok. Slovenci so pri njej samo peto kolo pri vozu, glavno komando ima nemec, rojen Tirolec.

Kakó je to mogoče? Neki spoštovan

in prijeten posestnik kupil je pred več leti v Vuhrebu ob okrajin cesti ležeče posestvo. Pozidavši si novo hišo, hotel je tu odpreti krémo. S tem pa je dregnil v srčenovo gnezdo. Posestvo njegovo se namreč dotika posestva vuhredskega milijonarja, ki bi rad, da bi vsi Slovenci poklekovali pred njim, ali pred njegovim denarijem, ali z drugimi besedami, ki silno rad ima, da ga občino kadé. Novi posestnik pa tega ni hotel in radi tega je prišel pri omenjenem bogatašu v strašansko zameru. Poslednji si je prizadeval, zaprečiti prvemu zidanju, toda pri pregledavanju zemljišča se je pokazalo, da štiri hiša, katero je milijonar dal pred več leti postaviti, skoro za polovico svoje dolosti čez mejo v novo kupljeno zemljišče. Ta okoliščina mu je torej zvezala roké, da ni mogel ovirati zidanja. Zatò pa je naumil s svojim uplivom preprečiti, da bi novi posestnik ne dobil dovoljenja za krémo. On, ki bi rad veljal za najboljšega konservativnega narodnjaka, ki bi rad Slovencem ob Dravi ukazoval, katere poslanice naj volijo, je delal v domačej občini na vse kriplje na to, da je prišel v občinski odbor više imenovani tirolski Nemec, kateremu je pomagal še na županov prestol, znajoč, da bi nobenega Slovence ne mogel nadahniti s takim sovraštvom do svojega ponosnega soseda, ki si drzne staviti hišo poleg njegove na lastnem zemljišču ter še tam odpirati krémo. Ali je novi župan narodnjak, ali brezverni Nemec, zato se tu ni uprašalo, samó da sovraštvo traja dalje....

In glej, uspeh se je jel že kazati. Dva vuhredske občine sta namreč podpisala našemu posestniku izjavo, da nimata nič proti odprtju kréme v novej hiši ter dostavila, da ona to lahko storita, ker omenjena kolovodjema nista nič dolžna. In kaj je sledilo na to? Novi občinski odbor, ali prav za prav, nemčarski župan, spravil ju je na zatožno klop, češ, da sta zahvaljala odbornikom, da so onemu milijonarju dolžni, radi česar sta bila obsojena vsak na 30 gld. globe. Novi občinski odbor je torej sklenil in s tem javno pokazal, da hoče proganjati tudi domačine in prejšnje odbornike, če si bo kateri drznil izustiti kako pravijo svoje mnenje, če bo to le količaj nasprotno mnenju omenjenih dveh vuhredskih mogotcev. Da je pa prišlo tako daleč, zahvaliti se je jedino le strastnemu sovraštvu, ki ga nosi v srcu on, ki misli, da smo Slovenci že takó daleč, da bomo, kakor Izraelci v puščavi, skakali in plesali okrog zlatega teleta....

Vzemite, nasprotniki in tlačitelji, národu našemu prostost, vzemite domovje in národnost, pa pustite mu vsaj vero — ne učite ga malikovanja!

A — y.

blagovestnika pomozita k zmagi“ 2 kroni. — Preč. mons. T. Rutar na Sv. Gori 20 kron. — M. Presen, I Presen in A Breznik v Trstu vsak po 1 krono v spomin za pokojno Marijo Presen iz Avč. — Preč. g. Jos. Golja v Kožbani 10 kron. — G. Čene Gabrijela in Kristina Doljak, Ljudmila Pezić in gospod Ant. Pezić v Solkanu vsak po 1 (prvo) krono. — Gosp. Jos. Fon, krémar in posestnik v. Bolcu, 2 gld. — Gosp. Jos. Kavš postal nam je iz Črnič 8 „prvih“ kron, katere so darovali gg. Sim Čigoj 2, Olga Fabiani, An alija Pinjatari, Ign. Bajt, Jos. Kosovel, Janko Pinjatari in Jos. Kavš vsak po eno. — Goriška Slovenka poslala nam je 4 krone, katere je nabrala pri dveh prilikah. — Gosp. Lad. Premrou v Gorici 1 gld. — Gosp. Jos. Hrovatin 5 kron. — Gosp. Fr. Hmeljak, veletržec in župan v Lokavcu, 10 kron. — J. A. 2 gld. — Nekdo, ki se ni hotel udeležiti tombole na dan sv. Petra, ker prezirajo naš jezik, 1 gld.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali: Gospa Poveraj Antonija 1 krona. — M. K. v G. 1 krona. — G. Lucija Florenin v Mirnu 39 kr. V pušči pri Likarju 60 kr. — Gosp. Jernej Kopač, narodni svečar v Gorici, zopet 35 kosov medenega peciva za otročice v otroškem vrtu ločniškim ob koncu šolskega leta.

Tudi našemu upravnemu došlo je zoper nekaj karov „za vsak slučaj.“ Objavimo vse prilik.

Bog povrni blagim dobrotnikom pa kje drugod! Čast takemu rodoljubju! Mladina je naša up, naša nada za prihodnost; ako si njo ohranimo, bo ves naš trud bogato plačan. Zato vstrajajmo v začetem boju! Z nami Bog!

All je to pošteno? — Pod takim nášlom popravlja neki dopisnik v „Slovenec“ od torka našo zadnjo vest o nemški propovedi dr. Maluča na Sv. Gori. Popravek pravi, da ni bilo na Sv. Gori le osem gojenec malega semenišča, ampak da so bili skoraj vsi. (Romar, ki je bil isti dan pris. obhajila na Sv. Gori, pisal je gotovo bona čide. Mi smo v oklepih izrekli svoj dyom, češ, da jih ni bilo 8 ampak več.) Ker so pa gojenici dveh narodnosti, pravljaju se vselej nemški; in ker je dr. M. nameraval pravljati le svojim nášlom, govoril je nemški.

Do tu je vse dobro. Tak popravek bili bi sprejeli brez obotavljanja tudi mi, niti na §. 19. tisk. zak, bi se ne bilo trba sklicevati. Sprejeli smo dopisi romarja, ki hinnstva ne pozná in menimo, da „Slovenec“ dopisnik ni poklican dvomiti o tem, ali mu je kaj mar za božjo besedo.

Najmanj uzočka pa ima, zdihovati: „s kakim nepoštenjem se imamo boriti v slovenskem! Dá, z nepoštenjem! Glej danšnji dopis iz Gorice! Časopisi take vrste naj ne govoré o poštenju!!“

Vabilo k VIII. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Sežani v sredo, dné 26. julija 1893. leta. Vspored 1. Sv. maša ob 10. uri dopoldne v župni cerkvi. II. Zborovanje ob 11. ur: 1. Prvomestnikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Biagajnikevo poročilo. 4. Nadzorništa poročilo. 5. Volitev* jedne tretjine odbornikov. Po pravilih izstopijo naslednji udje družbinega vodstva: 1. Iv. Hribar, 2. L. Svetec, 3. dr. Iv. Tavčar, 4. Temo Zupan. 6. Volitev* nadzorništa (5 članov). 7. Volitev* razsodništa (5 članov). Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani dne 11. julija 1893.

Prvomestnik: Podpredsednik:

To možu župan. Luka Svetec.

S p o l o š n i v s p o r e d. Dne 25. julija: 1. Ob 8. uri zvečer priredi v Ljubljani na čast skupščinarjem prva ljubljanska podružnica „ZABAVNI VEČER“ na vrtu Hafnerjeve pivarie, Sentpeterska cesta št. 47. Dne 26. julija: 2. Odhod iz Ljubljane s posebnim vlakom ob 6.15 zjutraj. 3. V Sežano dohod skupščinarjev od Goriške strani (s Tržaškim, ozir. Goriskim vlakom) ob 9.03 dopoldne. 4. V Sežano dohod posebenega vlaka iz Ljubljane ob 9.30 dopoldne. 5. Sv. maša v župni cerkvi ob 10. ur. 6. Ob 11. ur zborovanje po spredaj naznačenem vsporedu na vrtu g. deželnega poslanca R. Mahoriča. (Ob neugodnem vremenu se zboruje v sobani. 7. Po zborovanju skupni obed na istem vrtu (eventuelno v salonu). Couvert gld. 1.20 brez pijače. Radi obeda se je oglasiti pri načelniku ženske podružnice v Sežani (prvomestnica gospa Marija Mahoričeva). 8. Izlet v Divačo ob 3.20 popoldne, kjer bo obisk krasno razsvetljene „Cesarevič Rudolfove vilene“. (Ustoppina 1 krona.) 9. Odhod iz Divače v Ljubljano ob 8. uri.

P. n. prijatelji slovenskega šolstva, čestito narodno ženstvo in splošni vsi dobrotniki naše družbe po slovenskem ozemlju so uljudno povabljeni.

* Iz § 14. glavnih pravil: Velike skupščine se udeležujejo s posvetovalno in glasovalno pravico ... b) pokrovitelji; c) udje družbinega vodstva; d) udje družbinega nadzorništa in razsodništa in e) podružnični zastopniki.

Stevilo podružničnih zastopnikov se ustanavlja tako, da je na vseh 50 družbenikov eden zastopnik, vendar pa mora vsaka podružnica najmanj po enega imeti.

Iz § 15.: Podružničnim zastopnikom je dovoljeno, pooblastiti namesto sebe kogarkoli izmed družbenikov.

Iz § 16.: Družino vodstvo se voli za 3 leta; pa vsko leto izstopi jedna tretjina ... Nadzorniki in razsodniki pa se volijo vsako leto iz novih.

POZIV.

Popevke pokojnega mojega očeta Miroslava Vilharja se že danovo ne morejo nikjer več dobiti. Mislim, da je zbirka, kojo jaz po njem posedujem, sploh jedini popolnoma ohranjen eksemplar. Kolike vrednosti so te popevke, nabojši je dokaz to, da so malone vse postale svojina slovenskega in hrvaškega naroda, da so nekoje (u. pr. „Pojevki“, „Mila luncica“) svetovnoznanje.

Da se te popevke ne pozabijo in da se v grlinarstvu prveč ne razidejo od svoje prvotnosti, očitki sem: prirediti novo izdajanje in tako ga urediti, da bode z jedne strani popolnoma odgovarjalo intencijam in mislim pokojnega mojega očeta, z drugo strani pa, da bode tudi zadostovalo duhu sedanje moderne glasbe.

Kakor je znano, bil je pokojnik samouk v glasbi, pa je svoje popevke dal napisati drugim, ki pa večjim delom niso popolnoma umeli pravega duha njegove popevke. Jaz, ki sem slušal očeta samega popevatev njegove pesmi, čutim se pozvanim in tudi obveznim, podati narodu svojemu te popevke v istem duhu, v katerem jih je autor zares zamislil. Ako torej slovenski narod želi imeti glasbena dela Miroslava Vilharja v novem, po meni urejenem izdanju, naj ne blagoizvoli podpirati pri tem podjetju, kajti brez njegove podpore ne bi nikakor mogel izvršiti svoje rodoljubne, pa tudi sinovske dolžnosti.

Knjiga bude stala 2 gld., a more se tiskati samo tedaj, ako se oglasí v vsakem dovoljno televišujo pričakovanem. Obratom se torej na rodoljubne in prijetje nepozabnega pokojnika, zlasti pa na vsa rodoljubna društva, osobito pa posveta, da mi pomognete izvršiti to delo. Naravnina naj se mi posluje najkasneje do 15. avgusta. Ako se dotlej ne bi oglašilo toliko narodnikov, da bi bili tiskovni troški pokriti, povrnita se bodo vsakemu dospelana narodčina.

Slavna urečnina vseh slovenskih novin prosim najudajuje, da ta poziv izvablja ponatisni.

V Zagrebu, dne 10. julija 1893.

F. S. Vilhar.

Listmlja. — M. K. v ? : G. J. je vsaj takó zanesljiv v vsakem oziru, kakor „on“. Še več! Prošuo za slov. Šolo je g. J. podpisal, „on“ pa je ni hotel. Tudi danes pričenega utoka „on“ ni hotel podpisati, g. J. pa brez pomisleka; se le potem jo podpisal „on“, ko je videl podpis g. J. Lekečija, katero si mu dal Ti, dobil je že na prenogih krajih, a strast ga je povsem presepio, da sam drvi v pogubo; koderkoli hodi, porabi več jezik za laž in obrekovanje proti... nego za svojo kupčijo. To ga uniči. Toda: imejmo vsi potrpljenje zaradi nedolžnih otrok. To je uzrok, da sem vrgel v koš že več dopisov in celo poslanice. Da si mi zdrav!

Sty. 597.

Raxglas.

V takajšnji občini oddá se izdejanje živinskog napajališča.

Načrt prendarek in pogoji so na ogled v takajšnji obči, pisarni.

Pismene ponudbe podati je pri podpisem županstvu do 31. t. m. do 12. ure dopoldne z varščino 10%.

Delo, ki se bode plačalo po m² in m³ je cenjeno na 1330 gl.

Županstvo v Nabrežini

dne 16. julija 1893.

Župan

Tanci Ignacij.

Peter Birša

gostilničar pri veliki cerkvi
(Corte Caraveggia št. 4.)

priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sreže pivo, domača kuhinja; postrežba točna.

IVAN PEČENKO

veletržec z vinom (na debelo)

v Vrtni ulici št. 8

(poleg ljudskega vrta na desno)

prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: višavka, furlanska, istrijska in dalmatinska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

V razi za 30 let v dvornih konjuščinah in v večjih zasebnih in vojaških hišah je krepilo pred večjim delom in po njem, proti podstavu, lastnjem, strupljenem, krepilo itd. da je konjen posebno moč za brzo tekanje.

Kwizidno restitucijsko tekočina
prava voda za konje. Cena 1 stekl. 1 gl. 10 kr.
Dobiva se v lekarnah
in drogerijah
Avstro-Ugarske.
GLAVNO SKLADIŠTE:
FRANZ JOH. KWIZIDA
e. in kr. austri. in kr. rumu. dvorni založnik,
okrožni lekar v Korneburgu pri Dunaju

Pozitl je na zgornji varstveni znak in zahtevati izročno

Kwizidno restitucijsko tekočino. [3]

Riunite Fabbriche d'Aceto di Trieste

s podružnimi tvornicami na Reki in v Pulju počaščujejo se nazačiti slavnemu občinstvu, da so z danem 1. aprila t. l. ustanovile tudi v Gorici, Via Ascoli št. 17 v hiši bratov Bošnjak.

tvornico za kis ali jesih,

katera bo vedno dobro založena z našim in vodnikom, kakor tudi v vinski kisom po najnižje mogočih cenah.

Z vsem spoštovanjem:

Riunite Fabbriche d'Aceto di Trieste

Moč in učinek

jedino pristnega angleškega

čudotvornega balzama.

Jedino mesto, kjer se proizvaja in ga je moči dobiti je lekarna „pri angelju varuhu“

A. Thierry-ja v Pregradi, Hrvatska

Ta balzam se r

Clement Rubbia

urar v Semeniški ulici št. 8 v Gorici prodaja prav dobre ure budilke (Wecker) z enoletnim zagotovilom po poštnem povzetju in poštne prosto po 2 gld. 80 kr. — Prodaja tudi druge stenske ure in verižice. Sprejema v popravo vsakoršne ure zagotavlja vestno delo, točno postrežbo in zmerne cene.

Jos. Kravagna

veletržec z vinom in žganjinami v Plju (Pettau) na Štajerskem

prodaja

pravi slikevec iz l. 1892. po 42 gld. hektl.
staršega " 53 " "
pravi tropinovec iz l. 1892. " 38 " "
staršega " 41 " "
pravi hrnjerec po " 58 " "
vino (lastni pridelek) po " 18 " "

Dalje ima bogato zalogu vina na izbiro, če ne je in dražje, a tudi buteljke raznih vrst.

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino,
za konje, regata živino, ovce in prašlice i. t. d.

40 let z najboljšim vasehom rečinoma po ilevih, ako živino ne more jesti, slabo prehranja zdrobljuje mleko in narje, da kraljeve daje več mleka.

Zamotek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr. 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cret za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretetu žil, otekanju kolena, strpenju v boku, vkrizu, otekanju nog, mehujnju na nogah itd.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic samo 4 gld.

Ta zdravila za živino se dobijo v lekarni Trnkoczi-ja v Ljubljani zraven rotoža in se vsak dan s pošto razposiljajo.

U

stanovil l. 1767 Johann Jakob Samassa.

ALBERT SAMASSA

c. in kr. dvorni zvonar

v Ljubljani

Harmonični in melodični glasovi z izbornim pripravo za zvonjenje. Zvono do 40 centrov more zvoniti en sam mož. Čista kovina s srebrobelo bliščobo. Močan, čist glas. — Garancija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega brona: svečniki, lustri, svetilke, oltarni križi, kámonske tablice, lenci za cvetnice itd., dalje gasilnice, punpice, ograje pri studencah, ventili, itd.

Občine in požarne straže dobè naročila tudi na obroke.

Ceniki brezplačno!

Štiri častne diplome.

21 svetinj.

prepotrebna za

Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

z okusom prave kave. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljive uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati še veliko **okusnejša** in pri tem **zdravejše** ter **redilniša** kava. — **Nepresegljivo** kot primes k pravi kavi. **Ponarejenj** treba se je skrbno **ogibati**. — **1/2 kila** po 25 kr. **Do-**

Edino pravo v belih paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvena znamka.

Najboljša osvežujoča piča je

Tamarindov sirup

Critsofoletti

Najboljše krepilo po kopališču je

Elizir iz kine in železa

Cristofolletti.

Tiroški ledeni,

za gospode in gospé pristan,

predaja

Rudolf Baur

Innsbruk

Rudolfstrasse 4.

Narejeni havelški, plašči proti slademu vremenu, jopiči, klebuki, itd.

Zupni mož v vsakej fari

Velevažno, čež četrto stoletja obstoječe povsod izvanredno zaupanje in spoštovanje uživajoče domače **denarstveno podjetje** (poročeni zaklad znaša čez 20 milijonov kron), česar glavni sedež je na Dunaju, koje je cesarsko kraljevo privilegirano ter je god vrhovnem nadzorstvom višoke c. kr. državne vlade in česar vsestansko priznano blagonsko delovanje se razteza po vseh poljih naše avstrijske domovine, poblažča v vsakej fari po jednega **zupnega moža** z nalogom, pospeševati vecje razširjenje tega podjetja v dotedenem kraju.

Razume, članske in v denarstvenem obziru popolno zaupanje uživajoče osebe, koje si želijo pridobiti vedno rastoti postranski zasluge za mnogo let, blagovljajo naj pod znakom **20191, Graz postlagernd** več poizvedeti.

Vsi storji za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, čistilni mlini za žito izbiralnice, slamoreznice.

Avtomatični aparati proti peronospori.

Tlačilnice za grozilje in olive. Tlačilnice za sadje, aparati za kletarstvo.

Pumpe za vse svrhe in v obče

vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo v najraznovrstnejših najboljših uredbah prodaja

Ign. Heller, Dunaj

2½ Praterstrasse N. 78

Bogato ilustrirani katalogi v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku gratis in franko.

Cene zopet znižane.

Prekupej dobè izdaten popust.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavaruje

človeško življenje

po vseh kombinacijah

mnogo ugodnejše, ko vsaka druga zavarovalnica.

Členci banke „Slavije“ imajo brez posebnega pravila pravico do dividende, katera je doslej iznašala po 10%, 20%, 25% in jedno leto celo 48%.

Za škede izplačala je doslej banka „Slavije“ čez dvajset milijonov goldinarjev. — Po svojih rezervnih in poroštenih fondih more se meriti z vsako drugo zavarovalnico.

Kako koristno in potrebno je zavarovanje življenja, dokazujejo naslednje

primere:

1. Miha Dolmar iz Št. Vida nad Ljubljano zavaroval se je dne 15. oktobra 1873 in umrl dne 11. avgusta 1874. Uplačal je 30 gld. 90 kr. dedič njegovi pa so prejeli od banke „Slavije“ 1000 gld.

2. Josip Zanška, deželni uradnik v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. aprila 1874. Do svoje smrti dne 22. februarja 1875. uplačal je 125 gld. 28 kr. banke „Slavije“ pa je dedič njeg. sin izplačala 1000 gld.

3. Henrik grof Wurmbrand in Konjice zavaroval se je dne 15. marca 1875 ter je do svoje smrti dne 15. marca 1877 uplačal 1188 gld. dedič njegovi pa so od banke „Slavije“ prejeli 6000 gld.

4. Anton Ahein župnik v Begunju, zavaroval se je dne 1. avgusta 1870. Po smrti njegovi dne 17. julija 1881 izplačala je banke „Slavije“ kapital 1000 gld. dedi je bilo uplačane zavarovalnice le 364 gld. 98 kr.

4. Janez Verbič, načelnik postaje na Raketu, zavaroval se je dne 5. aprila 1878; umrl pa je dne 25. novembra 1883. V tej dobi uplačal je 174 gld. 96 kr. banke „Slavije“ pa je izplačala dedič njegovim 1000 gld.

5. Luka Sabec, trgovec in posetnik v Št. Petru na Neitranskem, zavaroval se je dne 30. januarja 1882 za 1000 gld. Do svoje smrti dne 17. junija 1884 uplačal je 215 gld. 52 kr. in banke „Slavije“ izplačala je rodbini njegovi ves zavarovani kapital.

7. Dr. Ivan Pitamic odvetnik v Postojni, zavaroval se je dne 10. novembra 1882. Do svoje smrti dne 9. oktobra 1891 uplačal je 3159 gld. banke „Slavije“ pa je dedič njegovim izplačala 6000 gld.

8. Simon Matejčič, župnik v Staren. Pazini zavaroval se je dne 19. januarja 1892 in je umrl že dne 25. februarja istega leta. Dasi je uplačal, le 7 gld. 49 kr. izplačala je banke „Slavije“ njegovim dedičem 1000 gld.

9. Petar Bogorec, župnik v Lom na otoku Rabu, zavaroval je dne 15. maja 1889 svojim trem nečakinjam, Milici, Bini in Andjeliji Miletičevim, po 500 gld. dote. Na to zavarovanje uplačal je do svoje smrti dne 28. februarja 1891 168 gld. 88 kr. banke „Slavije“ pa bude **vsakej** imenovanih dekle ko doživi 18. leto, izplačala 500 gld. tedaj vsem trem 1500 gld.

10. Josip Perko, učitelj v Smiljehu pri Žužemberku, zavaroval je svojemu sinčku Josipu 1000 gld. dote. Do svoje smrti uplačal je 25 gld. 53 kr. banke „Slavije“ pa bode sinu njegovemu, ki doseže 20 leto svoje starosti izplačala 1000 gld.

Vsa pojasnila o zavarovalnih zadavah daje radovljeno generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani v lastni hiši, Gospodske ulice št. 12.

vsako hišo je

prepotrebna za

Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

z okusom prave kave. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljive uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati še veliko **okusnejša** in pri tem **zdravejše** ter **redilniša** kava. — **Nepresegljivo** kot primes k pravi kavi. **Ponarejenj** treba se je skrbno **ogibati**. — **1/2 kila** po 25 kr. **Do-**